

„TUS ÉS ECSET”

KONFERENCIA MIKLÓS PÁL
EMLÉKÉRE – SZÜLETÉSÉNEK 90.
HALÁLÁNAK 15. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL

HOPP FERENC ÁZSIAI
MŰVÉSZETI MÚZEUM

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS
EGYETEM BÖLCSESZET- ÉS
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR
KÍNAI TANSZÉK

BUDAPEST
2017. NOVEMBER 25.

„TUS ÉS ECSET”

KONFERENCIA MIKLÓS PÁL
EMLÉKÉRE – SZÜLETÉSÉNEK 90.,
HALÁLÁNAK 15. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL

HOPP FERENC ÁZSIAI
MŰVÉSZETI MÚZEUM

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS
EGYETEM BÖLCSESZET- ÉS
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR
KÍNAI TANSZÉK

BUDAPEST
2017. NOVEMBER 25.

„TUS ÉS ECSET”

Miklós Pál Eötvös-kollégistaként 1946 és 1950 között a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatója volt. Magyar–francia szakos bölcsészdiplomát szerzett. 1951 és 1954 között ösztöndíjasként Pekingben kínai művészettörténetet tanult. 1954 és 1958 között a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum muzeológusaként dolgozott. 1959-ben a művészettörténet kandidátusa lett. 1958-tól 1974-ig az MTA Irodalomtudományi Intézet munkatársa volt. 1975 és 1985 között az Iparművészeti Múzeum főigazgatójaként, majd 1985-től 1987-ig a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum igazgatójaként dolgozott. 1987-ben nyugdíjba vonult. 1985-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán adott elő kínai művelődéstörténetet. Miklós Pál életműve a kínai irodalom- és művészettörténeten át a vallásos művészeteken keresztül a vizuális antropológia kérdésköréig széles spektrumot ölel fel. A konferencia témája a kínai irodalom és magyar fordításainak története mellett a kínai művészet- és művelődéstörténet, fotótörténet, vizuális antropológia, a hagyományos és modern kínai kultúra témaköreire is kiterjed.

Miklós Pál születésének 90., halálának 15. évfordulója alkalmából a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának Kínai Tanszéke konferenciát szervez. A résztvevők Miklós Pál tanítványaiként, kollégáiként vagy munkásságának folytatóiként a nagy sinológus, művészet-történész és műfordító szakmai eredményeiről, az általa kutatott témákról vagy azokhoz kapcsolódóan a kínai kultúra valamely szegmenséről tartanak előadást.

Időpont:

2017. november 25. 9.30–17.05

Helyszín:

PPKE BTK Sophinaum, 1088 Budapest,
Mikszáth tér 1., fszt. 009-es terem

Főszervező:

Csibra Zsuzsanna

A KONFERENCIA PROGRAMJA

9.30–9.35 Köszöntő (Fajcsák Györgyi)

1. SZEKCIÓ 9.35–11.35

9.35–10.05 Sári László: *Miklós Pál, a tudomány és a művészetek – egy nagy tudós emberi oldaláról*

10.05–10.35 Kalmár Éva: *Gyémántpatak kisasszony, avagy a hagyományos kínai színmű európai színpadon*

10.35–11.05 Ferenczy Mária: *A Házi Tűzhely Őre (Zaojun) és a 20. század*

11.05–11.35 Juhász Ottó: *Klasszikus kínai versek magyarul (Miklós Pál emlékére)*

11.35–12.00 Kávészünet

2. SZEKCIÓ 12.00–14.00

12.00–12.30 Mecsi Beatrix: *Bódhidharma és az arhatok*

12.30–13.00 Kósa Gábor: *Egy zoroasztriánus a Selyemút mentén – a 6. századi Wirkak-szarkofág vallástörténeti vonatkozásai*

13.00–13.30 Csibra Zsuzsanna: *„Tus és ecset”, avagy tájleírások a népszerű youji műfajában a Song-korból*

13.30–14.00 Kardos Tatjana: *Ment-e a fotográfiával a kínai esztétikai látásmód „elébb”? A hagyományos kínai ábrázolásmód és a fotótechnika lehetőségei (1880–1930)*

14.00–15.00 Ebédészünet

3. SZEKCIÓ 15.00–16.30

15.00–15.30 Fajcsák Györgyi: *„Ecsetek erdeje”. Miklós Pál és a kínai festészet kapcsolata az 1950-es években*

15.30–16.00 Révész Ágota: *Betelt az üres tér?*

16.00–16.30 Hamar Imre: *A hat agyarú elefánt: Buddhától Szamantabhadráig*

16.30–17.00 Salát Gergely: *Részeg királyok 12 milliárdért – kínai műtárgypiaci körkép*

17.00–17.05 Zárszó
(Csibra Zsuzsanna)

AZ ELŐADÁSOK KIVONATAI

9.35–10.05

SÁRI László

tibetológus, író, műfordító

Miklós Pál, a tudomány és a művészetek – egy nagy tudós emberi oldaláról

Milyen sokan vagyunk is, akik élethosszig tartó viszonyt teremtünk a tudományok vagy a művészetek világával! Szép számmal vannak olyanok is, akik mind a kettővel. És mégis – kínos kimondani –, az utóbbiak között is kevesen akadnak, akik pontosan tudják, hogy mire való a tudomány és mire való a művészet. Miklós Pál filozófusi körültekintéssel tárta elénk munkáiban a társadalomtudományok és a művészetek gondolkodásmódját, eszközeit és értelmét. Az emberi szellem e két szélső tartományát kevesen értették olyan fokon, ahogyan ő. Milyen ember az, aki könnyedén átfog ekkora távolságot? Aki a sinológia, a filozófia, az irodalom és a képzőművészetek minden területén tisztán lát, aki lenyűgöző tudását és meglátásait feledhetetlenül képes átadni minden rendű és rangú közönségének? Erről szól az előadás.

Pál Miklós, Science and the Arts – The Human Side of a Great Scholar

So many of us are nursing a life-long relationship with the world of science or arts! And there are also many who have a long relation with both. Still, it is uneasy to admit that even among the latter, there are only a few who know exactly what science and arts are for. Pál Miklós revealed the way of thinking, the tools and the meaning of social studies and arts with philosophical accuracy and thoroughness. Only a few scholars understood these two far-off territories of the human mind in such depth as he did. What kind of a person is someone who is able to embrace such a range with ease? Someone who has a clear concept in all fields of sinology, philosophy, literature and fine arts, and who is able to transmit his compelling knowledge and notions in an unforgettable way to any kind of audience? This is what the presentation is about.

10.05–10.35

KALMÁR Éva

sinológus, műfordító

Gyémántpatak kisasszony, avagy a hagyományos kínai színmű európai színpadon

A *Gyémántpatak kisasszony* a múlt század harmincas éveiben európai (sőt amerikai) színpadokon elsöprő sikerrel játszott kínai színdarab, amelyet több ismert kínai színmű alapján dolgozott át és vitt színpadra egy akkor Londonban élt művelt kínai: Hsiung Shih I (Xiong Shiyi). Talán azóta sem aratott kínai színdarab hasonló sikert a kínai nyelvterületen kívüli világban. Hagyományos kínai színházi társulatok (*kunqu*, *jingju*) gyakorta szerepelnek nagy sikerrel európai színpadokon; e sikerek titka a tökéletes előadás (látványos kosztümök és maszkok, esztétikus táncok és mozulatművészet, lélegzetelállító akrobatika, különleges színpadi megjelenítési mód). A kínai színműirodalom irodalmi értelemben is kiemelkedő darabjait azonban, ha lefordították is európai nyelvekre, szinte soha nem adták elő. A legutóbbi színpadi kísérletek igen tanulságosak és továbbgondolásra készítetnek: miként lehetne eljuttatni a világ-irodalmi értelemben is kiváló műveket az európai (nyugati) közönséghez.

Lady Precious Stream or traditional Chinese Plays on European Stage

Lady Precious Stream is an old Chinese play adapted to English according to its traditional style by Hsiung Shih I (Xiong Shiyi), a learned Chinese living in London, a play performed with tremendous success on many European (and American) stages in the 1930s. No Chinese piece of dramatic literature has been so successful outside the Chinese-speaking world ever since. Chinese performing companies of traditional style (*kunqu*, *jingju*, etc.) always have great success on European stages nowadays because of the accomplished style of performance (eye-catching costumes and masks, impressive dances and movements, breathtaking acrobatics, unusual display on stage). However, the outstanding pieces of Chinese dramatic literature are almost never performed on Western stages, even if they have been translated into European languages. Recent experimental productions are illuminating and need further reflections: how could these outstanding dramatic works have an access to the European (Western) public.

10.35–11.05

FERENCZY Mária

sinológus, művelődéstörténész

A Házi Tűzhely Őre (Zaojun) és a 20. század

A Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum kínai gyűjteményében egyéb ritkaságok között található egy 19. századi fametszetes lap, egy újévi kép, a Házi Tűzhely Őrszelleme (védőistensége, a „Konyhaisten”) egyik dél-kínai típusának és kíséretének ábrázolásával. A képnek több későbbi párhuzamát sikerült föllelni különféle kiadványokban, a legújabbakat Ronald Knapp professzor terepen készült fényképfelvételein az 1980-as évekből. Ezek összehasonlítása bepillantást enged az életforma átalakulásába és a társadalmi értékek változásába Kínában a 20. században.

The Hearth's God (Zaojun) and the Twentieth Century

The cult of the Hearth Tutelary Spirit (the Kitchen God) in China is represented in the collection of the Ferenc Hopp Museum, among others, on a rare nineteenth century woodblock print from South China, with the portrait of the Hearth Spirit and his attendants. Later analogies of the portrait have been recovered in various publications, most recently in the photos taken by Professor Ronald Knapp in China in the 1980s. The change in the attendants and in the retinue of the leading character offers insight into the shifting of social values that occurred in China in the twentieth century.

11.05–11.35

JUHÁSZ Ottó

sinológus, műfordító

Klasszikus kínai versek magyarul

(Miklós Pál emlékére)

Miklós Pál, a reneszánsz ember, kivételes erudícióval és invencióval foglalkozott a kínai civilizációval, irodalmi, lingvisztikai, poétikai, művészeti, esztétikai és sok más szegmensével. Figyelme kiterjedt a klasszikus kínai versek magyarra fordításának elméleti és gyakorlati kérdéseire is. Ezt a prezentációt az ő munkássága ihlette.

A klasszikus kínai versek magyar műfordításainak csupán töredéke készült kínai eredetiből. A sinológus fordítók műveinek aranyfedezete a kínai nyelv és civilizáció ismerete. A prezentáció a közvetítő nyelvekből dolgozó Kosztolányi Dezső és Szabó Lőrinc műfordítói teljesítményének néhány kiragadott kérdésével foglalkozik. A műfordítói ars poetica egyik jellemző típusa Kosztolányié, aki leginkább arra ügyelt, hogy műfordítóként is szép magyar verseket produkáljon, akár a filológiai hűség rovására is. Egy másik jellemző műfordítói attitűd képviselője Szabó Lőrinc, aki nemcsak *poeta aestheticus*, de *poeta doctus* is volt. Fordítói ars poeticája összecsengett a sinológus műfordítókéval.

A prezentációban elhangzottakat néhány műelemzés illusztrálja.

Classical Chinese Poetry in Hungarian

(In memoriam Pál Miklós)

Pál Miklós was a Renaissance scholar of his time. He was translator of Chinese poetry, and also an expert of several fields of sinology: art, literature and history. This presentation is inspired by his life work, and attempts to introduce some examples from translations of Hungarian poets, Lőrinc Szabó and Dezső Kosztolányi. These first literary translations are based on some well-known interpretations in English and German.

12.00–12.30

MECSI Beatrix

egyetemi docens, ELTE BTK Távol-keleti Intézet

Bódhidharma és az arhatok

Előadásomban a Miklós Pál tanár úrhoz írt szakdolgozatom témája nyomán a csan buddhizmus alapítójának tartott Bódhidharma ikonográfiáját vizsgálom, és bemutatom, hogy a korábbi és korabeli arhat- (*luohan-*) ikonográfia, illetve a hozzájuk kapcsolódó hiedelmek és kultuszok hogyan befolyásolták a csan első pátriárkájának ábrázolásait.

Bodhidharma and the Arhats

Following the topic of my MA thesis of which Professor Pál Miklós was supervisor, I investigate the iconography of Bodhidharma, the founder of Chan Buddhism and its connection with contemporary and earlier arhat (*luohan*) representations and related cults and beliefs.

12.30–13.00

KÓSA Gábor

egyetemi docens, ELTE BTK Távol-keleti Intézet

Egy zoroasztriánus a Selyemút mentén – a 6. századi Wirkak-szarkofág vallástörténeti vonatkozásai

2003-ban a xi'ani régészeti hivatal munkatársai egy Északi Zhou-dinasztia korabeli (557–581) kőszarkofágot találtak. A szogd nyelvű felirat szerint a tulajdonos neve eredetileg Wirkak (494–579) volt, akit a párhuzamos kínai felirat Shijunként nevez meg. A magas beosztású (*sabao*) Wirkak gazdagon díszített szarkofágját az különbözteti meg az egyébként kisszámú, hasonló jellegű lelettől, hogy egyes ábrázolásai meglepően pontosan tükröznek bizonyos zoroasztriánus koncepciókat. Előadásomban a szarkofág ezen ábrázolásainak lehetséges vallástörténeti vonatkozásait mutatom be.

A Zoroastrian Believer along the Silk Road. The Religio-Historical Aspects of the Sixth-century Sarcophagus of Wirkak

While excavating a Northern Zhou era (557–581 AD) tomb in 2003, the archaeologists of the Xi'an Bureau of Cultural Relics and Archaeology found a stone sarcophagus. According to the Sogdian inscription, the owner's original name was Wirkak (494–579 AD), who is named Lord Shi (Shijun) in the parallel Chinese inscription. The high-ranking (*sabao*) Wirkak's sarcophagus is distinguished from the otherwise few similar findings by its unique depictions that surprisingly faithfully reflect Zoroastrian concepts. In my talk, I present the possible religio-historical aspects of these depictions.

13.00–13.30

CSIBRA Zsuzsanna

egyetemi adjunktus, PPKE BTK Kínai Tanszék

„Tus és ecset”, avagy tájleírások a népszerű *youji* műfajában a Song-korból

A kínai útifeljegyzések irodalmának egyik jellegzetes aspektusa a vizuális erő, amellyel megidézik a különleges helyszínek látványát. A bőséges információközlés helyett ezek az írások a benyomások leírására töreksenek. Ennek ereje leginkább abban rejlik, hogy más irodalmi leírásokkal szemben a szöveg érzékelteti a mozgást egyik látványosságtól a másikig, miközben az olvasó is megtapasztalhatja a tér és idő viszonyát. Az előadás néhány neves Song-kori irodalmár tájleírásának elemzésével igyekszik bemutatni a táj-ábrázolás prózairodalmi megoldásait.

“Ink and Brush”. Landscape Descriptions in the Genre of *Youji* of the Song Dynasty

One of the special features of Chinese travel literature is its extraordinary expressiveness by which attractive sites can be visualized. Instead of providing more information about several scenes, these texts emphasize description of unique impressions. The power of verbal expressions is hidden in the changing viewpoints of the travelers, which leads readers through their journeys from one famous historical site to the other; at the same time readers can experience the special relation between time and space. This presentation attempts to analyze selected travel records of famous Song literati, and also aims to present the most pioneer literary styles of landscape prose.

13.30–14.00

KARDOS Tatjana

sinológus, fordító, Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum

Ment-e a fotográfiával a kínai esztétikai látásmód „elébb”?

A hagyományos kínai ábrázolásmód és a fototechnika lehetőségei (1880–1930)

Röviddel a fotográfia feltalálása után, az 1840-es évek végén, az 1850-es évek elején sorra nyíltak hivatásos fényképezőműtermek a kínai tengerparti városokban, ott, ahol nagy számban fordultak meg külföldi utazók, akik úti emlékként vásárolták a tájképeket, városképeket, életképeket, portrékat. Az előadás megkísérli megkeresni a kínai esztétikai látásmód nyomait a kínai hivatásos fotográfusok vásárlói igényeket kielégítő fényképein. Az 1920-as években a kínai amatőr fényképészek igyekeznek megfogalmazni a kínai művészi fotográfia esztétikai elveit. Itt lehetőség nyílik az elmélet és a művészi igényű fényképek összevetésére. Az előadó Miklós Pál gondolatait tekintette vezérfonálynak, és a kínai esztétikai írásokat hívta segítségül annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy befolyásolták-e a kínai esztétikai látásmódot a fényképezőgép technikai lehetőségei és korlátai.

Could the Objective Stay Objective in Chinese Photography?

When traditional Chinese aesthetics met the possibilities of photography

By the late 1840s or early 1850s, very shortly after its invention, photography studios began to be set up in the coastal cities of China. These cities were visited by a large number of foreign travellers who were purchasing photography – landscapes, views, portraits, pictures of Chinese life – as souvenirs. The lecture endeavours to find the traces of Chinese aesthetics on the pictures of professional photographers which aimed to fit to the customer's taste. At the 1920s Chinese amateur photographers made an attempt to formulate the aesthetics of Chinese art photography. Here will be a possibility to examine how the theory appears in the practice of art photography. In searching the answer whether the advances and the limits of photography effect Chinese aesthetics, the lecturer was guided by writings of professor Pál Miklós and used writings on Chinese aesthetics.

15.00–15.30

FAJCSÁK Györgyi

sinológus, a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum igazgatója

„Ecsetek erdeje”. Miklós Pál és a kínai festészet kapcsolata az 1950-es években

Miklós Pál, a Pekingi Művészeti Akadémia magyar növendékeként (1951–1954) került kapcsolatba először a kínai festészettel, annak alkotóival és sajátos tematikájával. Az Akadémián ismerkedett meg a kínai művészettörténettel és találkozott számos jeles kortárs kínai mesterral. Diákévei alatt beutazta Kínát, járt a fontos festészetoktatási központokban, s egyik fontos célja az volt, hogy találkozzon kora kiváló kínai képíróival. Utazásai során eljutott Dunhuang barlangtemplomaihoz is, és a páratlan emléktárhely segítségével a buddhista festészet kínai emléktárhelyének tanulmányozásába fogott. Az előadás Miklós Pál kínai festészetéhez fűződő viszonyát két aspektusból szeretné megvilágítani. Egyrészt kapcsolatrendszerét vázolja a korabeli kínai festészeti szcénában (alkotók, műfajok, művek), másrészt a hagyományos kínai buddhista festészet kutatásában betöltött szerepét érinti.

Mi Bai of Hungary. Pál Miklós and Chinese Painting in the 1950s

Pál Miklós was a Hungarian postgraduate student at the Beijing Academy of Arts between 1951–1954, where he first met Chinese history of painting and its genres and artists. He got acquainted with several famous contemporary Chinese painters. During these years, he travelled intensively in China and visited significant educational centres of Chinese painting. One of his aims was to meet high-ranked Chinese artists. He also made a long journey to the cave temples of the Silk Road to Dunhuang where he started to investigate the unique Chinese Buddhist wall paintings. Considering relations of Pál Miklós to Chinese painting, the paper focuses on two different aspects. Firstly, it outlines his network in the contemporary Chinese painting scene (artists, genres, artworks), secondly, it presents his role in the rediscovery of Buddhist painting in China as well as in the world.

15.30–16.00

RÉVÉSZ Ágota

sinológus, színháztörténész, Freie Universität, Berlin

Betelt az üres tér?

A *sárkány szeme* című könyvében Miklós Pál nagy figyelmet szentel az üres térnek, és hosszan elemzi a hagyományos kínai írástudó festészetben a kép „ontologikus felfogását”. A hagyományos kínai színházesztétika is erősen támaszkodni látszott az üres térre, és ezzel számos európai színházi újítót inspirált. Az utóbbi két évtizedben azonban egyre inkább a gazdag struktúrájú vizualitás irányába mozdult el a *xiqu* színpadi látványa, vagyis a színház elhagyni látszik az üres tér imperatívuszát. Időszerű feltenni a kérdést: Vajon az új trend gyökeres változást jelent a színpadi esztétikában? Vagy talán sosem volt alapkövetelmény az „üresség”? Az előadás olyan kérdéseket igyekszik felvetni, amelyek tágabban a kortárs kínai vizuális kultúrára és vizuális logikára is rávilágíthatnak.

Filling the Empty Space?

Pál Miklós devotes much attention to empty space in his book *The Dragon's Eye*, describing what he calls the “ontological approach” of images in traditional Chinese literati painting. Traditional Chinese stage aesthetics has also been viewed as relying heavily on empty space, and the idea inspired European theatre-makers as well. In the past two decades, however, stage design for *xiqu* has moved towards richly textured visuality, largely abandoning the imperative for empty space. It seems timely to ask: Is the recent trend a sharp turn in stage aesthetics? Or was “emptiness” mistakenly considered as fundamental requirement? The presentation probes into issues that might have further relevance to contemporary Chinese visual culture and visual logic.

16.00–16.30

HAMAR Imre

sinológus, az ELTE BTK Távol-keleti Intézet igazgatója, az ELTE rektorhelyettese

---

A hatagarú elefánt: Buddhától Szamantabhadráig

A Buddha korábbi újjászületéseit megörökítő dzsátakák közül az egyik azt meséli el, hogy Buddha egy korábbi életében hatagarú elefántkirályként uralkodott, aki hagyta, hogy ellensége ármánnyal megölje, s megtiltotta alattvalóinak, hogy bosszút álljanak. A dzsátakákat tartalmazó Bölcs és Balga szútrája egyik történetében Buddha tanítványa, Sáriputra csodás átváltozáson megy keresztül és egy hatagarú elefánttá változik, amelynek agyarából lótuszok nőnek, rajta pedig jáde lányok ünek. A Lótusz szútrában a hatagarú elefánt hátán Szamantabhadra ül, aki megszabadulást ígér mindazoknak, akik a Lótusz szútrát olvassák, recitálják. Ebben az előadásban bemutatjuk, hogy a hatagarú elefánt milyen szövegekben jelenik meg és milyen képi ábrázolások társulnak hozzá.

The Six-tusked Elephant: from Buddha to Samantabhadra

One of the *jātakas*, which give accounts of Buddha's former lives, tells us that Buddha ruled as a six-tusked elephant king in one of his former lives. He let his enemy kill him, and forbade his people to take revenge. In the story of the collection of *jātakas*, the *Sūtra of Wise and Fool*, one of Buddha's disciples, *Shāriputra* changes through magical transformation into a six-tusked elephant. Out of his tusks lotus flowers grow, and jade girls are sitting on them. In the *Lotus sūtra* *Samantabhadra* is sitting on a six-tusked elephant and promises liberation to those who read or recite the *Lotus sūtra*. In this lecture we are going to introduce the texts where the six-tusked elephant appears and show images related to it.

16.30–17.00

SALÁT Gergely

tanzékvezető egyetemi docens, PPKE BTK Kínai Tanszék

Részeg királyok 12 milliárdért – kínai műtárgypiaci körkép

Kína Kína Kína! – ez állt 2009-ben a Strozzi-palota és a Sainsbury Centre for Visual Arts egyik kiállításának plakátján. A cím a műtárgypiac utóbbi évtizedeinek legjelentősebb fejleményére, Kína látványos felemelkedésére utalt, amelyről akkoriban az egész nemzetközi művészeti világ beszélt. Ekkorra már a gyűjtők, kurátorok és aukciós házak nem hagyhatták figyelmen kívül a kínai alkotásokat és vásárlókat, s úgy tűnt, Kína felért a csúcsra. Mindez azonban csak a kezdet volt, azóta Kína a világ legnagyobb műtárgypiacává vált, a kínai aukciós házak bekerültek a világ legnagyobbjai közé, és a kínai alkotók uralják a globális eladási listákat. Az előadás a kínai műtárgypiac gyors felemelkedésének okait és sajátosságait elemzi.

Drunken Kings for 12 Billion – a Glance at the Chinese Art Market

China China China! – this was the title of an exhibition of Palazzo Strozzi and the Sainsbury Centre for Visual Arts in 2009. The title was to reflect one of the greatest developments of art markets in recent decades, echoing all over the international art world: the spectacular rise of China. By that year, it has become impossible for collectors, curators, and auction houses to neglect Chinese artworks and buyers. It seemed that China had reached the top. This was, however, only the beginning, not the end. Since then, China has become the largest market in terms of fine art auction sales turnover, Chinese auction houses have grown to be among the largest in the world, and Chinese artists are now at the head of global best-selling lists. The paper analyses the reasons and the special characteristics of the rapid rise of the Chinese art market.

PÁZMÁNY PÉTER
KATOLIKUS EGYETEM
*Bölcsész- és
Társadalomtudományi Kar*

HOPP FERENC
ÁZSIAI MŰVÉSZETI
MÚZEUM